

MINISTERSTWO RODZINY,
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 17.06. 2016 r.

Elżbieta Bojanowska
Podsekretarz Stanu

DPS.I.053.5.2016.AP

DDP.II.053.18.1.2016.NK

Pan/Pani składający petycję

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej po rozpatrzeniu petycji dotyczącej wprowadzenia zmian w ustawie o rencie socjalnej i w ustawie o świadczeniach rodzinnych w zakresie:

- podwyższenia kwoty renty socjalnej i zasiłku pielęgnacyjnego,
- zmiany zakresu podmiotowego uprawnionych do pobierania renty socjalnej,

zarejestrowanej jako petycja wielokrotna nr 18, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195), informuje.

Autorzy petycji wnoszą o:

1. Podwyższenie kwoty renty socjalnej do 100 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a docelowo ustanowienie kwoty renty socjalnej dla osoby niepełnosprawnej w stopniu znacznym, niezdolnej do samodzielnej egzystencji, na poziomie równowartości kwoty minimum socjalnego obliczonego dla gospodarstwa z osobą niepełnosprawną;
2. Podwyższenie kwoty zasiłku pielęgnacyjnego do równowartości kwoty dodatku pielęgnacyjnego;
3. Coroczną waloryzację obu kwot;
4. Rozszerzenie listy osób uprawnionych do pobierania renty socjalnej o osoby głuche.

Odnosząc się do zgłoszonych postulatów wyjaśniam, iż przepisy dotyczące zasad wypłaty renty socjalnej określa ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982 j.t. z późn. zm.). Świadczenie to przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy - w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Zgodnie z art. 5 powołanej ustawy o rencie socjalnej - ustalenia całkowitej niezdolności do pracy lekarz orzecznik ZUS dokonuje na zasadach i w trybie określonym w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odpowiadając na postulat zwiększenia kwoty renty socjalnej należy po pierwsze wyjaśnić charakter świadczenia jakim jest renta socjalna. I tak, należy zauważyć, iż renta socjalna jest świadczeniem obligatoryjnym, ciągłym i zabezpieczającym, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy. Renta socjalna jest świadczeniem wypłacanym z systemu ubezpieczenia społecznego w całości finansowanym z budżetu państwa.

Ustalając wysokość renty socjalnej ustawodawca odniósł się do procentowej kwoty (84 %) najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwagi na zbliżony charakter tych świadczeń tj. rekompensata braku możliwości podjęcia pracy i zabezpieczenie egzystencji. Osobom niepełnosprawnym zatem zagwarantowane zostało prawo do stałego świadczenia. W odpowiedzi na stwierdzenie, iż renta socjalna zmusza osoby niepełnosprawne do egzystowania na poziomie minimum socjalnego i to minimum obliczonego bez uwzględnienia zwiększonych potrzeb podstawowych Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jeszcze raz zwraca uwagę na cel renty socjalnej jakim jest rekompensata braku możliwości podjęcia pracy. Renta socjalna nie może zaspokajać wszystkich usprawiedliwionych potrzeb osób niepełnosprawnych. W ocenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sytuacja materialna rencistów socjalnych nie odbiega od sytuacji materialnej innych osób niepełnosprawnych.

W pierwszym miejscu należy podnieść, iż renta socjalna nie jest świadczeniem uzależnionym od dochodu, nie obowiązują tu bowiem kryteria dochodowe, tak jak w

przypadku świadczeń z pomocy społecznej. Przykładowo, maksymalna wysokość zasiłku stałego, będącego świadczeniem z pomocy społecznej dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy (całkowita niezdolność w myśl ustawy o pomocy społecznej oznacza całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) wynosi 604 zł. Przy czym cały czas w okresie pobierania zasiłku stałego osoba musi spełniać kryterium dochodowe, a więc jej dochód nie może przekroczyć odpowiednio - 634 zł, w przypadku osoby samotnie gospodarującej lub 514 zł – w przypadku osoby w rodzinie.

Renciści socjalni mają prawo również ubiegać się o przyznawane bez kryterium dochodowego zasiłki pielęgnacyjne (153 zł) na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 115 z późn. zm.), o dodatki mieszkaniowe o jakich mowa w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.) oraz dodatki energetyczne na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.). Ponadto w szczególnie uzasadnionych przypadkach rencista socjalny może ubiegać się o specjalny zasiłek celowy z pomocy społecznej, w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Warto zauważyć, że osoby pobierające rentę socjalną w większości nigdy nie osiągają samodzielności życiowej, mimo ukończenia 18 roku życia nadal zamieszkują z rodzicami lub też przebywają wiele lat w instytucjonalnych formach opieki, najczęściej w domach pomocy społecznej. Renta socjalna jest zatem wkładem osoby niepełnosprawnej w budżet domowy dając jej jednocześnie poczucie godności, a do pewnego stopnia także niezależności.

Wskazane powyżej przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej oznaczają, że renta przeznaczona jest dla osób, które z powodu wcześniej powstałej niezdolności do pracy nie miały możliwości podjęcia pracy zawodowej i nabycia własnych uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, a często nawet zdobycia jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych. Świadczenie to jest wyrazem szczególnej troski państwa o takie osoby.

Jednocześnie podwyższenie kwoty tego świadczenia zgodnie z postulatami zawartymi w ww. petycji jest w chwili obecnej niemożliwe, gdyż obciążałoby nadmiernie budżet państwa.

Odpowiadając na postulat rozszerzenia listy osób uprawnionych do pobierania renty socjalnej o osoby głuche wyjaśniam, że materia ustawy o rencie socjalnej nie jest określanie rodzajów niepełnosprawności uprawniających do renty socjalnej.

Wyrażam pogląd, że ustawa nie może zakładać uprzywilejowanego traktowania niektórych grup osób, na przykład osób głuchoniemych.

Wyrażam głębokie współczucie osobom głuchoniemym oraz ich rodzinom. jednocześnie zapewniam jednak, że wszystkie osoby niepełnosprawne znajdują równą ochronę prawną, dlatego też wprowadzenie systemu automatycznego uznawania osób głuchoniemych za osoby całkowicie niezdolne do pracy nie jest w chwili obecnej możliwe.

Informuję ponadto, że Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są obecnie analizy możliwych do wprowadzenia zmian w systemie wsparcia osób niepełnosprawnych, ich rodzin oraz opiekunów osób niepełnosprawnych.

W toku prowadzonych przez Ministerstwo prac, analizowane są wszystkie postulaty i propozycje rozwiązań, w tym również zgłaszane przez środowiska skupiające osoby niepełnosprawne oraz opiekunów osób niepełnosprawnych w zakresie należącym do Ministerstwa. W toku tych prac analizowana jest również możliwość podwyższenia kwoty zasiłku pielęgnacyjnego.

Prace nad możliwymi do wprowadzania zmianami w systemie wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych prowadzone są w ramach powołanego 12 stycznia 2016 r. w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wewnątrzresortowego Zespołu do Spraw Rozwiązań Systemowych dla Opiekunów Osób Niepełnosprawnych. Zadaniem tego Zespołu jest analiza obecnych rozwiązań w obszarze dotyczącym opiekunów osób niepełnosprawnych oraz przygotowanie odpowiednich zmian legislacyjnych, dotyczących w szczególności realizacji wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 oraz z dnia 18 listopada 2014 r. sygn. akt SK 7/11.

Na dotychczasowych spotkaniach Zespołu omówiono i przeanalizowano obowiązujące uregulowania dotyczące systemu wsparcia opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych oraz zapoznano się również z rozwiązaniami w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych i ich opiekunów obowiązującymi w państwach Unii Europejskiej. W ramach prac Zespołu, w dniu 16 marca 2016 r., w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, odbyło się również spotkanie przedstawicieli Ministerstwa Rodziny, Pracy

i Polityki Społecznej z opiekunami dorosłych osób niepełnosprawnych, w trakcie którzy zostali poinformowani o aktualnym stanie prac ww. Zespołu.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że przedstawiciele Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej będą brali udział również w pracach, powołanego przez Panią Premier Beatę Szydło, międzyresortowego zespołu ds. osób niepełnosprawnych, w skład którego weszli również przedstawiciele resortów zdrowia i edukacji. Celem zespołu będzie wypracowanie kompleksowych rozwiązań wsparcia niepełnosprawnych od momentu urodzenia aż po starość. Integracja działań pozwoli na zbudowanie spójnej i długofalowej polityki wsparcia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin i opiekunów, którzy często muszą rezygnować z pracy, aby zająć się bliskim.

Niemniej, wskazanie zakresu ewentualnych zmian i rozwiązań systemowych nie jest możliwe na tak wczesnym etapie ww. prac.

PODSEKRETARZ STANU
Elzbieta Bojanowska
Elzbieta Bojanowska